

การวิเคราะห์อภิมานด้วยโมเดลสมการโครงสร้างของความรู้ เจตคติ และพฤติกรรม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศไทย

อิสระ ทองสามสี¹ กัญยปริญ ทองสามสี²

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์อภิมานด้วยโมเดลสมการโครงสร้างของความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศไทย ประชากรคือ งานวิจัยเชิงปริมาณที่ศึกษาเปรียบเทียบหรือวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-2564 จำนวน 36 เรื่อง โดยใช้การคัดเข้าและคัดออกตามเกณฑ์ PRISMA 2020 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย และแบบสรุปคุณลักษณะงานวิจัย ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพความตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า .50 โครงการวิจัยผ่านการคัดกรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ข้อมูลทั้งหมดวิเคราะห์อภิมานด้วยโมเดลสมการโครงสร้างแบบขั้นตอนเดียวโดยวิธีการวิเคราะห์เส้นทางและการวิเคราะห์ตัวแปรกำกับ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ webMASEM

ผลการวิจัย พบว่า ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมีอิทธิพลทางตรงต่อเจตคติเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ($\beta = .157, p = .030$) ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\beta = .094, p = .070$) เจตคติเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\beta = .381, p < .001$) และความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผ่านทางเจตคติเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\beta = .060, p = .042$) ผลการทดสอบอิทธิพลกำกับพบว่า ขนาดตัวอย่างมีอิทธิพลกำกับค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลระหว่างความรู้กับเจตคติเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

คำสำคัญ: การวิเคราะห์อภิมานโมเดลสมการโครงสร้าง; แบบจำลอง KAP; หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

การอ้างอิง:

อิสระ ทองสามสี และกัญยปริญ ทองสามสี. (2567). การวิเคราะห์อภิมานด้วยโมเดลสมการโครงสร้างของความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศไทย. *วารสารดุชนิพนธ์ทางสังคมศาสตร์*, 14(2), 335-349.

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
160 ถนนกาญจนวนิช ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000, ประเทศไทย
ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: kanyaprin.s@psu.ac.th

² คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

A Meta-Analytic Structural Equation Modeling among Knowledge, Attitudes and Behaviors toward Sufficiency Economy Philosophy in Thailand

Isara Tongsamsi¹ Kanyaprin Tongsamsi²

Abstract

This research article aims to study a meta-analysis utilizing a structural equation model of knowledge, attitude, and behaviors in Thailand in line with the sufficiency economy philosophy. The “population” quantitative research study examines the correlation between variables from 2012 to 2021, with a total of 36 subjects utilizing PRISMA 2020 for both inclusion and exclusion. Three experts check the content validity of the research tools, which include a research quality assessment form and a summary of research features. Every question exhibited an index of item objective congruence (IOC) surpassing .50. The research project passed screening by the Human Research Ethics Committee. Using a one-step structural equation model with path analysis and moderator variable analysis, all data were meta-analyzed. Researchers analyzed the data using the computer program WebMASEM.

Findings are as follows: knowledge has a direct influence on attitude ($\beta = .157, p = .030$), but knowledge has no direct influence on behavior in living according to the philosophy of sufficiency economy ($\beta = .094, p = .070$). Attitude has a direct influence on the behavior of living according to the philosophy of sufficiency economy ($\beta = .381, p < .001$), and knowledge has an indirect influence on the behavior through sufficiency economy attitude statistically significant at the .05 level ($\beta = .060, p = .042$). The moderator test found that the sample size has moderating on the influence coefficient between knowledge and sufficiency economy attitude.

Keywords: Meta-Analytic Structural Equation Modeling; KAP Model;

Sufficiency Economy Philosophy

Type of Article: Research Article

Cite this article as:

Tongsamsi, I., & Tongsamsi, K. (2024). A meta-analytic structural equation modeling among knowledge, attitudes and behaviors toward sufficiency economy philosophy in Thailand. *Ph.D. in Social Sciences Journal*, 14(2), 335-349.

¹ Faculty of Humanities and Social Sciences, Songkhla Rajabhat University
160 Kanchanawanit Road, Khoa-Roob-Chang, Mueang, Songkhla 94000, Thailand
Corresponding Author Email: kanyaprin.s@psu.ac.th

² Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University, Pattani Campus

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” คือ วิสัยทัศน์ประเทศไทย 2580 ที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ (“National Strategy 2018-2037,” 2018) สะท้อนให้เห็นว่าการขับเคลื่อนประเทศไทยมุ่งให้ความสำคัญกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันเป็นพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร โดยปรัชญาดังกล่าวมุ่งเน้นการพัฒนาอย่างรอบด้านและเป็นองค์รวม ทั้งมิติสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม สามารถประยุกต์ใช้กับทุกคนทุกภาคส่วน ปัจจุบันการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่เพียงแต่ใช้ในการพัฒนาประเทศไทยเท่านั้น หากแต่ยังมีบทบาทช่วยฟื้นฟูโลกและร่วมขับเคลื่อนพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals--SDGs) ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยที่ประชุมรัฐมนตรีกลุ่ม 77 (G77) ประจำปี 2559 ได้ให้การรับรองปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy--SEP) เป็นแนวทางหนึ่งในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Committee on the Honor Project of the National Legislative Assembly, 2017; Thai Chamber of Commerce and Board of Trade of Thailand, 2022; Thailand International Cooperation Agency, n.d.)

ผลการสืบค้นงานวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า มีแพร่หลาย โดยศึกษาทั้งในกลุ่มข้าราชการ นักเรียน นักศึกษา พนักงานในองค์กรเอกชน กลุ่มอาชีพ และประชาชนทั่วไป หากแต่ยังไม่ปรากฏงานวิจัยที่ทำการวิเคราะห์อภิมานด้วยโมเดลสมการโครงสร้างของความรู้ เจตคติ และพฤติกรรม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแบบ

จำลอง Knowledge-Attitude-Practice (KAP) (Kundu, Sarker, Khan, & Samadder, 2022; Theppitak, 2013) มีเพียงงานวิจัยที่วิเคราะห์อภิมานปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน จำนวน 1 เรื่อง (Tongsamsi, 2022) การวิเคราะห์อภิมานการจัดการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 2 เรื่อง (Moonseekaew & Sawangboon, 2020; Sukkarasaneer & Paiwittayasiritham, 2020) และงานวิจัยที่สำรวจและสังเคราะห์งานวิจัยด้านการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันโดยใช้แนวทางการศึกษาเชิงคุณภาพและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจากผลการวิจัย จำนวน 3 เรื่อง (Jensantikul, 2019; Panoram, 2017; Tanavut, Wiroomratch, & Thanomsing, 2017) เท่านั้น

ผู้วิจัยเห็นว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกภาคส่วน อีกทั้งประเทศไทยได้มีการทำวิจัยในประเด็นดังกล่าวอย่างกว้างขวาง จึงนำหลักการการวิเคราะห์อภิมานด้วยโมเดลสมการโครงสร้างมาใช้ออกแบบการวิจัย ซึ่งถือเป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่รวมเอาเทคนิคการวิเคราะห์ อภิมานและเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้างมาใช้ร่วมกัน (Tangutairuang, 2016) ในการวิเคราะห์อภิมานนั้นใช้วิธีการสังเคราะห์ขนาดความสัมพันธ์หรือขนาดอิทธิพลจากผลการวิจัยหลายๆ เรื่อง ในขณะที่การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลระดับบุคคลแปรเพื่อยืนยันโครงสร้างของทฤษฎีว่าสามารถนำไปใช้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้จริง ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์อภิมานด้วยโมเดลสมการโครงสร้างทำให้ได้ข้อสรุปงานวิจัยที่เป็นนวัตกรรมหรือความรู้ใหม่จากที่มีอยู่เดิม และช่วยชี้แนะว่างานวิจัยลักษณะใดที่ได้ดำเนินการวิจัย

ไปแล้ว เพื่อป้องกันการทำวิจัยซ้ำซ้อน (Cooper, Hedges, & Valentine, 2019)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ห่อภิมานด้วยโมเดลสมการโครงสร้างของความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ใช้แนวคิดตามแบบจำลอง KAP ศึกษาความสัมพันธ์ทั้งแบบทางตรงและทางอ้อมระหว่างความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ขอบเขตด้านประชากร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงที่ตีพิมพ์เป็นภาษาไทย จากฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย ได้แก่ ThaiJO, TCI, Google Scholar และ TDC ที่เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2555-2564 รวมจำนวน 1,110 เรื่อง คัดเหลือจำนวน 36 เรื่อง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ข้อสรุปและองค์ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศไทย

2. ผลการวิจัยที่ได้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนหรือในองค์กร นำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบโครงการ กิจกรรมการเผยแพร่ความรู้ สร้างเจตคติที่ดี และส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แบบจำลอง KAP เป็นแบบจำลองที่มีการประยุกต์ใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์และการพัฒนาทรัพยากร

มนุษย์อย่างกว้างขวาง โดยใช้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของพฤติกรรมของมนุษย์และใช้ในการกำหนดโปรแกรมเพื่อกระตุ้น ปรับเปลี่ยน ดัดแปลง หรือควบคุมพฤติกรรมตามที่ต้องการ กล่าวคือ ความรู้ (K) ส่งผลให้เกิดเจตคติ (A) ซึ่งส่งผลให้เกิดการปฏิบัติ (P) โดยมีเจตคติเป็นตัวคั่นกลางระหว่างความรู้กับการปฏิบัติ (Kundu et al., 2022) โดยเจตคติจะเกิดจากความรู้ที่มีอยู่และการปฏิบัติจะแสดงออกไปตามเจตคตินั้น ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันทั้งทางตรงและทางอ้อม สามารถจำแนกได้ 4 รูปแบบ ดังนี้ (Theppitak, 2013)

1. ความรู้ (K) ส่งผลให้เกิดเจตคติ (A) ซึ่งส่งผลให้เกิดการปฏิบัติ (P) โดยมีเจตคติเป็นตัวคั่นกลางระหว่างความรู้กับการปฏิบัติ กล่าวคือ เจตคติจะเกิดจากความรู้ที่มีอยู่และการปฏิบัติจะแสดงออกไปตามเจตคติ

2. ความรู้ (K) และเจตคติ (A) มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและทำให้เกิดการปฏิบัติ (P) ตามมา

3. ความรู้ (K) และเจตคติ (A) ต่างช่วยส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติ (P) โดยที่ความรู้และเจตคติไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กัน

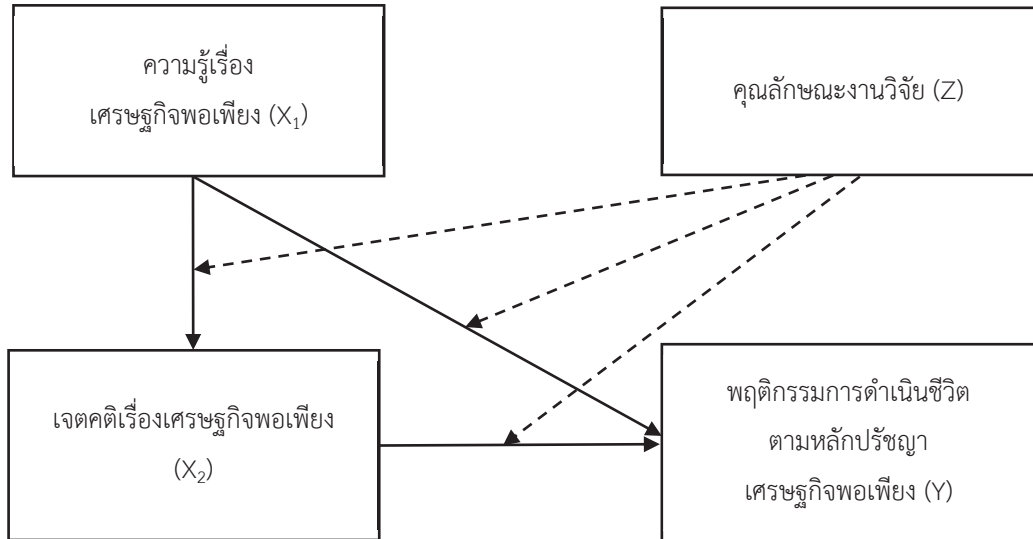
4. ความรู้ (K) มีผลต่อการปฏิบัติ (P) ทั้งทางตรงและทางอ้อม มีเจตคติ (A) เป็นตัวกลางทำให้เกิดการปฏิบัติตามความรู้ นั้น หรือความรู้มีผลต่อเจตคติก่อนแล้วการปฏิบัติที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเจตคตินั้น

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

กรอบแนวคิดพัฒนาขึ้นโดยอาศัยข้อค้นพบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการกัน ประกอบด้วยรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามซึ่งจะถูกประมาณค่าด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ห่อภิมานให้ได้ค่าดัชนีมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยตัวแปรอิสระ (X) ได้แก่ ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง (X_1) และเจตคติเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง (X_2) ตัวแปรตาม (Y) ได้แก่ พฤติกรรมการดำเนิน

ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในขณะที่ตัวแปรกำกับ (Z) ที่ส่งผลต่อค่าดัชนีมาตรฐานในการวิจัย เป็นตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย ประกอบด้วย ปี

ที่พิมพ์เผยแพร่ หน่วยงานที่ผลิตผลงานวิจัย อาชีพของตัวอย่าง แหล่งที่มาของตัวอย่าง ขนาดตัวอย่าง และสถิติทดสอบสมมุติฐาน ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัย (research synthesis) โดยการวิเคราะห์อภิมานด้วยโมเดลสมการโครงสร้างแบบขั้นตอนเดียว (one-stage meta-analytic structural equation modeling) ซึ่งเป็นวิธีการใหม่ที่สามารถวิเคราะห์ตัวแปรกำกับได้ทั้งแบบกลุ่มและค่าต่อเนื่อง (Jak & Cheung, 2020) ทั้งนี้ การวิเคราะห์อภิมานด้วยโมเดลสมการโครงสร้างแบบขั้นตอนเดียวประกอบด้วย 3 วิธีการ ได้แก่ การวิเคราะห์เส้นทาง (path model) การวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analytic model) และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (full SEMs) โดยทั้ง 3 วิธีการดังกล่าวสามารถวิเคราะห์ตัวแปรกำกับได้ด้วยเช่นกัน (Jak, Li, Kolbe, de Jonge, & Cheung, 2021) การวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิเคราะห์อภิมานด้วยการวิเคราะห์

เส้นทาง (meta-analytic path model) และการวิเคราะห์ตัวแปรกำกับ (moderator analysis)

1. ประชากรวิจัย

ในการกำหนดประชากรสำหรับการวิเคราะห์อภิมาน มีขั้นตอนดังนี้

1.1 การกำหนดงานวิจัยที่จะสังเคราะห์ (identification) คืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง เฉพาะที่ใช้ภาษาไทย และศึกษากับคนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย โดยสืบค้นจากฐานข้อมูล Thai Journals Online (ThaiJO) ฐานข้อมูลศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai-Journal citation Index Centre--TCI) ฐานข้อมูล Google Scholar และฐานข้อมูลโครงการพัฒนาระบบเครือข่ายห้องสมุดอุดมศึกษาในประเทศไทย (ThaiLIS digital collection--TDC) ใช้คำสำคัญสำหรับการสืบค้นคือ

“เศรษฐกิจพอเพียง” จำกัดข้อมูลที่เคยเผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2555-2564 พบงานวิจัยทั้งหมดจำนวน 1,110 เรื่อง

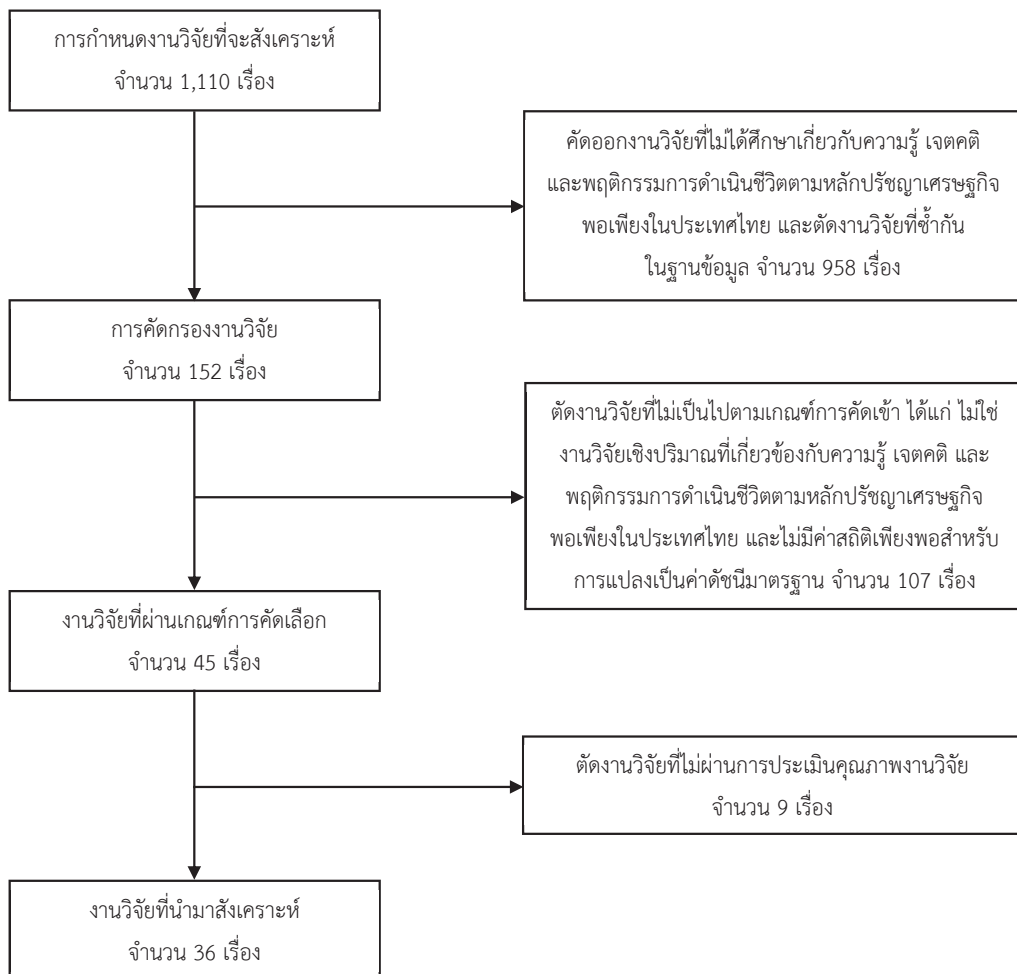
1.2 การคัดกรองงานวิจัย (screening) คือ เลือ่งานวิจัยที่ศึกษาความรู้ เจตคติ และพฤติกรรม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศไทย และตัดงานวิจัยที่ซ้ำกันในฐานข้อมูลออกไป เหลืองานวิจัยจำนวน 152 เรื่อง

1.3 งานวิจัยที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือก (eligibility) คือ งานวิจัยเชิงปริมาณที่ศึกษาความรู้ เจตคติ และพฤติกรรม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศไทย ทั้งแบบที่ศึกษา

เปรียบเทียบหรือวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งมีค่าสถิติที่จำเป็นเพียงพอสำหรับการแปลงค่าสถิติเหล่านั้นให้เป็นค่าดัชนีมาตรฐาน เหลืองานวิจัยจำนวน 45 เรื่อง

1.4 งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ (included) คือ งานวิจัยที่ผ่านการประเมินคุณภาพงานวิจัย จำนวน 36 เรื่อง

ขั้นตอนการกำหนดประชากรและตัวอย่าง ประยุกต์จากหลักการตัดเข้าและคัดออกตามเกณฑ์ PRISMA 2020 (Page et al., 2021) ดังแสดงใน ภาพ 2

ภาพ 2 ขั้นตอนการกำหนดประชากรและตัวอย่าง (PRISMA Diagram)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย และแบบสรุปลักษณะงานวิจัย มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยนำแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย และแบบสรุปลักษณะงานวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงและความครบถ้วนของเนื้อหา (content validity) พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence--IOC) สูงกว่า .50 แสดงว่าใช้ได้ จากนั้นจึงทดลองใช้แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย และแบบสรุปลักษณะงานวิจัยกับงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศไทย จำนวน 1 เรื่อง โดยนักวิจัยและผู้ช่วยวิจัย รวม 3 คน พบว่า แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยมีค่าความสอดคล้อง (Agreement Rate--AR) เท่ากับ .80 และแบบสรุปลักษณะงานวิจัยมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แปลผลได้ว่ามีความสอดคล้องกันดีมาก (Cooper et al., 2019) จากนั้นจึงนำไปใช้งานจริงโดยผู้วิจัยเป็นผู้ประเมินงานวิจัย และสรุปลักษณะงานวิจัยทุกเรื่องด้วยตนเอง

3. การรวบรวมข้อมูล ประกอบไปด้วย การกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์อภิमान การสืบค้นงานวิจัยจากฐานข้อมูลที่จัดเก็บเอกสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ การประเมินคุณภาพงานวิจัย การรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์อภิमानให้ครบถ้วน การบันทึกข้อมูลลงในแบบสรุปลักษณะงานวิจัยที่สร้างขึ้น ลงรหัส และเตรียมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การพรรณนาข้อมูลคุณลักษณะของงานวิจัยด้วยค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ยเลขคณิต คำนวณโดยใช้โปรแกรม Jamovi (The Jamovi Project, 2023) การวิเคราะห์หาค่าดัชนี

มาตรฐานใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) เป็นค่าดัชนีมาตรฐาน ส่วนกรณีค่าสถิติทดสอบ t , F , χ^2 หรือค่าขนาดอิทธิพล (d) จะต้องแปลงเป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน คำนวณโดยใช้โปรแกรม Practical Meta-Analysis Effect Size Calculator (Wilson, n.d.) การวิเคราะห์อภิमानหาค่าดัชนีมาตรฐานของของความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศไทย คำนวณโดยใช้โปรแกรม MAJOR-Meta-Analysis for JAMOMI (Hamilton, 2021) และการวิเคราะห์อภิमानด้วยโมเดลสมการโครงสร้างแบบขั้นตอนเดียวโดยการวิเคราะห์อิทธิพล คำนวณโดยใช้โปรแกรม A Shiny App for One-Stage MASEM (webMASEM) (Jak et al., 2021)

5. การรับรองจริยธรรมการวิจัย การวิจัยนี้ผ่านการคัดกรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา รหัสโครงการ HREC 032/2565 ลงวันที่ 1 พฤศจิกายน 2565 สรุปว่าโครงการวิจัยไม่เข้าข่ายการขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เนื่องจากเป็นงานวิจัยที่ใช้ข้อมูลทุติยภูมิที่ไม่ได้บ่งชี้ถึงตัวบุคคล หรือไม่มีกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะงานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์อภิमानงานวิจัยพิมพ์เผยแพร่ พ.ศ. 2555-2559 จำนวน 20 เรื่อง (ร้อยละ 55.6) และ พ.ศ. 2560-2564 จำนวน 16 เรื่อง (ร้อยละ 44.4) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐผลิตผลงานวิจัย จำนวน 31 เรื่อง (ร้อยละ 86.1) และสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนจำนวน 5 เรื่อง (ร้อยละ 13.9) ตัวอย่างไม่ใช่นักเรียนและนักศึกษา จำนวน 26 เรื่อง (ร้อยละ 72.2) และเป็นนักเรียนและนักศึกษา จำนวน 10 เรื่อง (ร้อยละ 27.8) ตัวอย่างนอกเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 28 เรื่อง (ร้อยละ 77.8) และ

ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 8 เรื่อง (ร้อยละ 22.2) ขนาดตัวอย่างเฉลี่ย 316.9 คน ค่าสถิติทดสอบสมมติฐานเป็นการหาค่าความสัมพันธ์หรือการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจำนวน 21 เรื่อง (ร้อยละ 58.3) และการหาค่าความสัมพันธ์และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยจำนวน 15 เรื่อง (ร้อยละ 41.7)

2. ค่าดัชนีมาตรฐานของความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศไทย พิจารณาจากค่าความแตกต่างของผลจากงานวิจัย และอคติจากการตีพิมพ์ (Paul & Barari, 2022) มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 ค่าดัชนีมาตรฐานของความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับเจตคติเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า งานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์อภิธานจำนวน 10 เรื่อง มีความแตกต่างของผลจากงานวิจัย ($Q = 233.00, p < .001, I^2 = 95.6\%$) และไม่มีอคติจากการตีพิมพ์ (Egger's test = $-1.600, p = .110$) จึงทำการวิเคราะห์ด้วยโมเดลแบบสุ่มได้ค่าดัชนีมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .173 (95%CI: $-.010, .336$) ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ .083 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับเจตคติเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ค่าดัชนีมาตรฐานของความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า งานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์อภิธานจำนวน 31 เรื่อง มีความแตกต่างของผลจากงานวิจัย ($Q = 783.55, p < .001, I^2 = 96.0\%$) และไม่มีอคติจากการตีพิมพ์ (Egger's test = $-.705, p = .481$) จึงทำการวิเคราะห์ด้วยโมเดลแบบสุ่ม ได้ค่าดัชนีมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .175 (95%CI: $.074, .276$) ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ .051 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าความรู้เรื่องเศรษฐกิจ

พอเพียงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 ค่าดัชนีมาตรฐานของความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า งานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์อภิธานจำนวน 17 เรื่อง มีความแตกต่างของผลจากงานวิจัย ($Q = 492.95, p < .001, I^2 = 96.5\%$) และไม่มีอคติจากการตีพิมพ์ (Egger's test = $-1.034, p = .301$) จึงทำการวิเคราะห์ด้วยโมเดลแบบสุ่ม ได้ค่าดัชนีมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .454 (95%CI: $.309, .598$) ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ .074 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าเจตคติเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. ผลการวิเคราะห์อภิธานด้วยโมเดลสมการโครงสร้างแบบขั้นตอนเดียวโดยวิธีการวิเคราะห์เส้นทาง

3.1 ผลการวิเคราะห์อภิธานด้วยโมเดลสมการโครงสร้างของความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศไทย พบว่า ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมีอิทธิพลทางตรงต่อเจตคติเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .157 ($p = .030$) ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .094 ($p = .070$) เจตคติเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .381 ($p < .001$) และความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงผ่านทงเจตคตึเรืองเศรชฐกัจพอเพียงอย่งมึ อธิทึพลเท่กับ .060 ($p = .042$) (ดูตาราง 1)
 นัยสัณคัฎทงสธิตึที่ระดบั .05 โดยมึคัสมัประสัทึธี

ตาราง 1

ผลทการทศอบอทธิพลทงตรง และอทธิพลทงอ้อม

		ตัวแปรตาม			
		เจตคตึ		พฤติกรรม	
		DE	IE	DE	IE
ความรู้	β	.157*	-	.094	.060*
	SE	.073	-	.052	.029
เจตคตึ	β	-	-	.381***	-
	SE	-	-	.062	-

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

3.2 ผลการวิเคราะห์ห่อภึมาณด้วยโมเดลสมการ
 โครงสร้างของความรู้เจตคตึ และพฤติกรรมการดำเนิน
 ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรชฐกัจพอเพียงในประเทศไทย
 ซึ่งคัสมัประสัทึธีอธิทึพลกักับโดยตัวแปร
 คุณลักษณะงานวิจัย ผลการทศอบโดยรวมของ
 อธิทึพลกักับ (omnibus test) พบว่า คุณลักษณะงาน
 วิจัยในด้านปีที่พิมพ์เผยแพร่ หน่วยงานที่ผลิตผลงาน
 วิจัย อาชีพของตัวอย่าง แหล่งที่มาของตัวอย่าง ขนาด
 ตัวอย่าง และสธิตึทศอบสมมุติฐาน ไม้มีอธิทึพลกักับ
 คัสมัประสัทึธีอธิทึพลระหว่างความรู้เรืองเศรชฐกัจ
 พอเพียงกับเจตคตึเรืองเศรชฐกัจพอเพียง ความรู้เรือง

เศรชฐกัจพอเพียงกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตาม
 หลักปรัชญาเศรชฐกัจพอเพียง และเจตคตึเรือง
 เศรชฐกัจพอเพียงกับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตาม
 หลักปรัชญาของเศรชฐกัจพอเพียงมึนัยสัณคัฎทงสธิตึที่
 ระดบั .05 หากแต่เมือพิจารณาตัวแปรรายคู้ พบว่า
 คุณลักษณะงานวิจัยในด้านขนาดตัวอย่างมึอธิทึพล
 กักับคัสมัประสัทึธีอธิทึพลระหว่างความรู้เรือง
 เศรชฐกัจพอเพียงกับเจตคตึเรืองเศรชฐกัจพอเพียง
 อย่งมึนัยสัณคัฎทงสธิตึที่ระดบั .05 โดยมึคั
 สมัประสัทึธีอธิทึพลกักับเท่กับ .328 ($p = .038$)
 (ดูตาราง 2)

ตาราง 2

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรกักับในการวิจัย

ตัวแปรกักับ	ความรู้กับ เจตคตึ		ความรู้กับ พฤติกรรม		เจตคตึกับ พฤติกรรม		ผลการทศอบ โดยรวม	
	β	SE	β	SE	β	SE	χ^2	p
	ปีที่พิมพ์เผยแพร่	.064	.156	.012	.108	-.037	.123	.348

ตาราง 2

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรกำกับในการวิจัย (ต่อ)

ตัวแปรกำกับ	ความรู้กับ เจตคติ		ความรู้กับ พฤติกรรม		เจตคติกับ พฤติกรรม		ผลการทดสอบ โดยรวม	
	β	SE	β	SE	β	SE	χ^2	p
หน่วยงานที่ผลิตผลงานวิจัย	-.022	.239	-.102	.147	-.044	.258	1.088	.780
อาชีพของตัวอย่าง	.028	.157	.122	.120	-.066	.125	1.674	.643
แหล่งที่มาของตัวอย่าง	.306	.241	.001	.148	-.060	.167	2.929	.403
ขนาดตัวอย่าง	.328*	.159	-.154	.109	.053	.133	4.204	.240
สถิติทดสอบสมมุติฐาน	.180	.171	-.010	.121	-.003	.172	1.515	.679

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับแนวคิด KAP ในรูปแบบที่ 1 ของ Theppitak (2013) กล่าวคือ ความรู้ (K) ส่งผลให้เกิดเจตคติ (A) จากนั้นส่งผลให้เกิดการปฏิบัติหรือพฤติกรรม (P) โดยทั้งสามตัวแปรข้างต้นมีความสัมพันธ์ในทางบวก อีกทั้งมีเจตคติเป็นตัวกลางระหว่างความรู้กับการปฏิบัติในทางบวกเช่นกัน หรือกล่าวอีก

นัยหนึ่งคือความรู้มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมผ่านทางเจตคติ นั่นหมายความว่าหากกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนามีความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น จะมีเจตคติที่ดีต่อเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้นเช่นกัน และนำไปสู่การแสดงออกของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้ ดังแสดงในภาพ 3

→ หมายถึง อิทธิพลทางตรง

ภาพ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ

หากพิจารณาถึงความสำคัญของตัวแปรทั้งสามหรือแบบจำลอง KAP นั้น พบจุดหมายปลายทางเดียวกันของการพัฒนาคือมุ่งให้ประชาชนแสดงออกถึงพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ประเทศไทยที่มุ่งสร้างความ

มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งในปัจจุบันประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างมาก มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อันจะส่งผลต่อการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมจึงน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง โดยคำนึงถึงการสร้างความสมดุล มั่นคง ยั่งยืนให้แก่เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม สนับสนุนให้คนในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างอยู่ดีมีสุข พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งการดำเนินการตามแนวทางข้างต้นยังสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ที่มุ่งพัฒนาและสร้างความสมดุลด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึง ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคมโดยรวม (Thai Chamber of Commerce and Board of Trade of Thailand, 2022; “National Strategy 2018-2037,” 2018)

หากพิจารณาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสามข้างต้นเป็นไปในทิศทางเดียวกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ Budsabong (2017), Nakkla (2013), Phatthanawiboon (2018), Phuyiemjit (2017), Weerapatharakul (2015) และ Yurarach (2019) อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เจตคติเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Toopgrajank (2020) ที่พบว่า เจตคติที่มีต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ ตชด. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวก หากแต่ความรู้ไม่ส่งผลต่อเจตคติและพฤติกรรม อีกทั้งขัดแย้งกับผลการวิจัยที่พบว่าความรู้และเจตคติมีความสัมพันธ์เชิงบวก นั่นคือ เมื่อตัวอย่างมีความรู้เพิ่มขึ้นเจตคติที่ดีต่อเศรษฐกิจพอเพียงก็จะลดลง (Charoenjindarat, 2019; Kittivitayapong, 2018) และ

ความรู้กับพฤติกรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวก (Kittivitayapong, 2018) ส่วนเจตคติกับพฤติกรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวก (Charoenjindarat, 2019; Kittivitayapong, 2018)

ขณะที่ผลการทดสอบโดยรวมของอิทธิพลกำกับพบว่า คุณลักษณะงานวิจัยในด้านปีที่พิมพ์เผยแพร่หน่วยงานที่ผลิตผลงานวิจัย อาชีพของตัวอย่าง แหล่งที่มาของตัวอย่าง ขนาดตัวอย่าง และสถิติทดสอบสมมุติฐาน ไม่มีอิทธิพลกำกับค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลระหว่างตัวแปรทั้งสามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่างานวิจัยที่นำมาใช้ในการอภิमानไม่เกิดการแปรเปลี่ยนของโมเดลเมื่อมีการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาตัวแปรรายคู่พบว่า คุณลักษณะงานวิจัยในด้านขนาดตัวอย่างมีอิทธิพลกำกับค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลระหว่างความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงกับเจตคติเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกรณีนี้ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยตัวอย่างเป็นเกณฑ์ในการจำแนกกลุ่ม หากพิจารณาจากงานวิจัย 36 เรื่อง ที่ใช้ในการวิเคราะห์อภิमान พบว่า มีตัวอย่างต่ำสุดเท่ากับ 88 คน โดยศึกษาในกลุ่มคณะกรรมการโรงเรียน ขณะเดียวกัน ตัวอย่างมากที่สุด จำนวน 540 คน ได้ศึกษาในกลุ่มผู้มีงานทำเขตกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยตัวอย่างเท่ากับ 316.9 คน จึงวิเคราะห์เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรกเป็นงานวิจัยที่ใช้ตัวอย่างน้อยกว่า 317 คน กลุ่มที่สอง คือ งานวิจัยที่มีตัวอย่างมากกว่าหรือเท่ากับ 317 คน ผลจากการวิเคราะห์ได้ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลกำกับ .328 อันหมายถึง งานวิจัยที่มีตัวอย่างมากกว่าหรือเท่ากับ 317 คน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .328 เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่ใช้ตัวอย่างน้อยกว่า ซึ่งถือว่ามื่ออิทธิพลระดับปานกลาง (medium) ตามเกณฑ์พิจารณาของ Matthay, Hagan, Gottlieb, Tan, Vlahov, Adler, and Glymour (2021) หากพิจารณาตามความน่าเชื่อถือของขนาดตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยมีข้อยืนยันของ

Andrade (2020) ที่ระบุว่า ยิ่งตัวอย่างมีขนาดใหญ่ ข้อมูลจะมีความน่าเชื่อถือและอ้างอิงไปสู่กลุ่มประชากรได้แม่นยำยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กร การนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาระดับบุคคลนั้นย่อมทำได้ทั้งการพัฒนาตนเองและการแสดงบทบาทส่งเสริมให้บุคคลในครอบครัวหรือผู้ใกล้ชิดดำเนินชีวิตหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการศึกษาค้นคว้าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งปัจจุบันมีการเผยแพร่ความรู้หลากหลายช่องทาง ทั้งรูปแบบหนังสือ สื่อสารคดี สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และผลการวิจัยที่มีการสื่อสารสู่สังคมอย่างต่อเนื่อง วิธีการข้างต้นจะนำไปสู่การสร้างเจตคติที่ดีเรื่องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และส่งผลต่อเนื่องถึงการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต

ขณะที่ระดับองค์กรนั้นสามารถนำไปใช้วางแผนจัดโครงการพัฒนาบุคลากร หรือโครงการพัฒนาชุมชน เพื่อให้การพัฒนาบุคลากรและชุมชนเป็นไปตามความต้องการ ความพร้อม ความสนใจของผู้เข้าร่วมโครงการ

และหน่วยงาน โดยให้ความสำคัญกับกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้เพื่อนำไปสู่การเกิดเจตคติที่ดีต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาที่ “ระเบิดจากข้างใน” ด้วยความ “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” มีการระดมความคิด และวิเคราะห์ร่วมกันโดยยึดหลักเหตุผล กระบวนการเหล่านี้สามารถผลักดันให้กลุ่มเป้าหมายดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ในที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

การวิเคราะห์อภิमानด้วยโมเดลสมการโครงสร้างมีด้วยกัน 3 วิธี ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เส้นทาง ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างแบบเต็มรูปแบบ รวมถึงพิจารณาตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อพฤติกรรม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นอกเหนือจากแนวคิด KAP อาทิ ตัวแปรด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (subjective norm) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (perceived behavioral control) และความตั้งใจ (intention) ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (theory of planned behavior)

References

- Andrade, C. (2020). Sample size and its importance in research. *Indian Journal of Psychological Medicine*, 42(1), 102-103.
- Budsabong, W. (2017). *Perception to the concept of philosophy of sufficiency economy of farmers in Khlong Hoi Khong district, Songkhla province*. Master's Thesis of Science (Agricultural Development), Prince of Songkla University. [In Thai]
- Charoenjindarat, P. (2019). *Application of sufficiency economy philosophy in agriculture and daily life of Debsirinromaklao School*. Master's Thesis of Science (Agricultural Development and Resource Management), King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang. [In Thai]
- Committee on the Honor Project of the National Legislative Assembly. (2017). *The king's philosophy: world leadership in sustainable development, collection of laws supporting projects initiated by His Majesty King Bhumibol Adulyadej The Great*. Amarin Printing & Publishing. [In Thai]
- Cooper, H., Hedges, L. V., & Valentine, J. C. (Eds.) (2019). *The handbook of research synthesis and meta-analysis* (3rd ed.). Russell Sage Foundation.
- Hamilton, W. K. (2021). *MAJOR-meta-analysis for JAMOMI*. GitHub.
- Jak, S., & Cheung, M. W.-L. (2020). Meta-analytic structural equation modeling with moderating effects on SEM parameters. *Psychological Methods*, 25(4), 430-455.
- Jak, S., Li, H., Kolbe, L., de Jonge, H., & Cheung, M. W.-L. (2021). Meta-analytic structural equation modeling made easy: A tutorial and web application for one-stage MASEM. *Research Synthesis Methods*, 12(5), 590-606.
- Jensantikul, N. (2019). Philosophy of sufficiency economy: Preliminary survey of researches during 2006-2015. *Southeast Bangkok Journal*, 5(1), 1-11. [In Thai]
- Kittivitayapong, R. (2018). Knowledge attitude and practice of the sufficiency economy philosophy of students in Rajamangala University of Technology Rattanakosin. *VRU Research and Development Journal Humanities and Social Science*, 13(3), 198-209. [In Thai]
- Kundu, D. K., Sarker, S., Khan, A. Y., & Samadder, M. (2022). Beyond Knowledge, Attitude and Practice (KAP): A study on the COVID-19 pandemic situation in Bangladesh. *Social Science Review*, 38(1), 33-52.
- Matthay, E. C., Hagan, E., Gottlieb, L. M., Tan, M. L., Vlahov, D., Adler, N., & Glymour, M. M. (2021).

- Powering population health research: Considerations for plausible and actionable effect sizes. *SSM–Population Health*, 14, 1-9.
- Moonseekaew, M., & Sawangboon, T. (2020). The synthesis of research on teaching and learning using philosophy of sufficiency economy by meta-analysis. *Journal of Educational Measurement*, 37(101), 171-185. [In Thai]
- Nakkla, R. (2013). *Casual factors affecting mattayomsueksa 3 students, characteristics on their self-sufficiency in the office of Phayao Secondary Educational Services Area 36 according to the royal project of philosophy of economy sufficiency*. Master's Thesis of Education (Research and Educational Evaluation), Chiang Mai Rajabhat University]. [In Thai]
- National Strategy 2018-2037. (2018). *Royal Thai Government Gazette*, 135(82A), 1-61.
- Page, M. J., et al. (2021). The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic reviews. *BMJ*, 372(71). 19-.
- Panoram, P. (2017). Analysis of sufficiency economy philosophy and application from the results of research. *Interdisciplinary Management Journal*, 1(1), 43-56. [In Thai]
- Paul, J., & Barari, M. (2022). Meta-analysis and traditional systematic literature reviews–What, why, when, where, and how?. *Psychology & Marketing*, 39(6), 1099-1115.
- Phatthanawiboon, D. (2018). *Living development of farmers based on the philosophy of sufficiency economy in Suwannaphum district, Roi Et province*. Doctoral Dissertation of Philosophy (Regional Development Strategy), Rajabhat Maha Sarakham University. [In Thai]
- Phuyiemjit, N. (2017). *A model of developed as a way of loife by way of sufficiency of non-commissioned provincial police region 3*. Doctoral Dissertation of Public Administration, Rajabhat Maha Sarakham University]. [In Thai]
- Sukkarasaneer, S., & Paiwittayasiritham, C. (2020). A meta-analysis of application of sufficiency economy philosophy principle integrated learning in basic education. *Silpakorn Educational Research Journal*, 12(2), 238-256. [In Thai]
- Tanavut, S., Wiroonratch, B., & Thanomsing, L. (2017). The synthesis of implementing element sufficiency economy philosophy in actual business development. *Journal of Graduate School of Commerce Burapha Review*, 12(1), 45-62. [In Thai]
- Tangutairuang, T. (2016). Meta-analytic structural equation modeling technique. *Suratthani Rajabhat Journal*, 3(2), 57-80. [In Thai]
- Thai Chamber of Commerce and Board of Trade of Thailand. (2022). *Handbook of results indicators for sustainable community development by applying the philosophy of sufficiency economy*. C.M.S. Digital Print. [In Thai]

